

M E L L É K L E T

ÉRTÉKCSÖKKENÉSI KULCSOK

a minőségi károk megállapításához

(Jégkárbiztosítás kiegészítő szabályzata JKB-2002 melléklete)

ALMA, TÉLI KÖRTE

Kártérítés szempontjából

- **épnek** minősülnek - tekintet nélkül a nagyságra - azok az almák és téli körték, amelyek jégveréstől nem sérültek, valamint azok, amelyek a jégütések, illetve kiforrások együttes átmérője 5 mm-nél nem nagyobb,

- **I. osztályba** tartoznak azok az almák és téli körték, amelyeken több kisebb felszínes jégverésnyom - kiforrás, illetve vakütés - található, az utóbbi helyén a gyümölcs héja behorpadt, alatta a gyümölcs husa megbarnult, folytonossági hiány nincs, és a jégütések átmérőjének együttes összege 10 mm-nél nem nagyobb, térítés szempontjából figyelembe vehető értékcsökkenés 10 %,

- **II. osztályba** tartoznak azok az almák és téli körték, amelyeken több felszíni jégverésnyom - kiforrás, vakütés - valamint tökéletesen elparásodott sebzés található, és a sérülések - felszíni és beparásodott sebzések - átmérőjének együttes összege 20 mm-nél nem nagyobb, térítés szempontjából figyelembe vehető értékcsökkenés 30 %,

- **III. osztályba** tartoznak azok az almák és téli körték, amelyeken a felszíni jégverésnyomok, vakütések, a tökéletesen elparásodott kavernás jégütések és a kisebb deformálódások együttesen a gyümölcs felületének egy-negyedét nem haladják meg, és étkezési célokra még alkalmasak, térítés szempontjából figyelembe vehető értékcsökkenés 50 %,

- **alárendelt osztályba** tartoznak azok az almák és téli körték, amelyeken több nyílt kavernás vagy beparásodott, nagyobb jégütés található, illetve, amely gyümölcs a felületének egy-negyedénél nagyobb mértékben alakatlanná vált, de ipari felhasználásra még alkalmas, térítés szempontjából figyelembe vehető értékcsökkenés 75 %,

- elenyészett az az alma és téli körte, amelyet a jég éretlenül levert, vagy amely a jégverés következtében még ipari célokra sem alkalmas, térítés szempontjából figyelembe vehető értékcsökkenés 100 %.

A közölt értékcsökkenési százalékok szerint osztályozott gyümölcsök darabszámának figyelembevételével kerül a károsodott területre vonatkoztatott súlyozott kárszázalék megállapításra.

CSERESZNYE, MEGGY, NYÁRI KÖRTE, ŐSZI-, KAJSZIBARACK ÉS SZILVA

Értékcsökkenés:

Ép	0 %
Gyengén sérült: a gyümölcsön kisebb felszíni vakütések vannak	20 %
Sérült: emberi táplálkozásra még alkalmas	40 %

Alárendelt: ipari feldolgozásra még alkalmas

75 %

Elenyészett: a levert, rothadásnak indult gyümölcs, mely ipari feldolgozásra sem alkalmas

100 %

PAPRIKA, FÚSZERPAPRIKA, DINNYE, UBORKA ÉS SPÁRGATÖK

Felületi ütés, sebzés nélkül nagyobb foltosodás

10 %

Kisebb mérvű nyílt sebzés, kisebb deformálódás

40 %

Nagyobb mérvű nyílt sebzés, nagyobb mérvű parásodás vagy deformálódás

75 %

Gyümölcsleverés vagy teljes roncsolás, illetve romlást okozó sebzés

100 %

ROSTKENDER

A rostkenderben jég és szélvihar által okozott minőségi és mennyiségi károk kerülnek térítésre. A minőségi kár százalékát a szár törésében, valamint a palástfelület sérülésében, sebzésében megnyilvánuló értékcsökkenés határozza meg.

A minőségi kárszámítás során

- csak sebzésekben, illetve palástsérülésben és

- törésekben

megnyilvánuló minőségi károkkal kell számolni.

A minősítésnél megállapításra kerül a károsodott terület növényállományának átlagos magassága, és a palást felületén észlelhető sérülések, illetve törések magassága. A két adat birtokában kerül meghatározásra, hogy a sérülés magassága az átlagos kender magasságának hány százalékát teszi ki.

A mérések elvégzése után a mintaként vett kenderszálak százalékos megoszlásuk szerint az alábbi osztályokba kerülnek besorolásra:

- ép,

- sebzett,

- törött (pipás, villás),

- elpusztult.

Igy az osztályozás eredménye nemcsak a darabszámban, hanem a vizsgált összes kenderszállhoz viszonyítottan százalékban is kifejezésre jut.

Az előbbieken vázolt adatok birtokában a következő táblázatok felhasználásával kerül kiszámításra a bekövetkezett kár mértéke.

T Á B L Á Z A T
a törött és sebzett kenderszálak kárszázalékának meghatározásához

A kender magassága cm	A törési magasság és hosszúság százalékában								
	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%
61–100	5	10	15	35	35	40	43	42	41
101–120	8	35	35	40	40	52	52	52	55
121–140	8	15	15	40	40	52	52	52	55
141–170	10	38	38	60	63	65	68	68	68
171–190	10	16	16	60	63	65	68	68	68
191–230	10	16	16	45	45	58	55	55	55
231–250	10	16	16	30	45	50	50	55	55

T Á B L Á Z A T
a sebzett kenderszálak kárszázalékának meghatározásához

A kender magassága cm	A sebzési magasság a hosszúság százalékában									
	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
61–100	5	10	15	20	21	25	25	25	25	25
101–120	5	18	20	25	25	28	30	38	38	38
121–140	5	10	20	25	25	28	30	38	38	38
141–170	5	20	25	35	38	40	43	45	50	50
171–190	5	10	25	35	38	40	43	45	50	50
191–250	5	10	15	28	32	40	43	45	50	50

A károsodott kender átlagos magasságát képviselő méret és a sebzési, illetve a törési magassági aránynak megfelelő oszlop metszéspontjában feltüntetett szám adja a kárszázalék kiszámításához szükséges kulcsszámokat. A kulcsszámokkal meg kell szorozni a vizsgált kender osztályozásánál kapott sebzett, illetve törött kenderszálaknak az összes mintaszálhoz viszonyított arányszá-

mait, az így kapott eredmény adja külön a sebzett, illetve törött kenderszálak minőségi kárainak százalékát. A sebzett és törött százalékok összege lesz a vizsgált terület kendertermésének összesített minőségi kárszázaléka, mely az értékcsökkenési kártérítés alapját képezi.

ROSTLEN

A minőségi kár százaléka a rostszálak megrövidülése következtében előálló értékcsökkenés alapján kerül megállapításra.

A kár mértékének megállapítása céljából a mintaként vett lenszálakat ép, sérült és elpusztult osztályba soroljuk. Azokat a lenszálakat, melyeken az átlagos törési, illetve sérülési magasság fölötti rész nem éri el a 35 cm-t, elpusztultnak tekintjük. Amennyiben a törés, ill. a sérülés fölötti rész eléri, vagy meghaladja a 35 cm-t, a lenszálakat a sérültek közé soroljuk. A minőségi kár a következőkben ismertetendő táblázat felhasználásával megállapított értékcsökkenési százalék alapján kerül megtérítésre.

A lenszálak osztályozásának eredményét nemcsak darabszámban, hanem az összes vizsgált mintaszálakhoz viszonyított százalékban is ki kell fejezni.

A kárrendezés szempontjából épnek kell tekinteni mindazokat a lenszálakat, amelyek jégütéstől mentesek. Az osztályozás során a "sérült" lenszálakat magasságuk és a sebzési, illetve törési magasságuk alapján a következő táblázat szerint csoportosítjuk.

A károsodott len átlagos hosszúságának (cm) megfelelő rovat és a sebzési, illetve törési magasságnak (cm) megfelelő oszlop metszéspontjában feltüntetett szám adja a kárszámításhoz szükséges kulcsszámot. A kulcsszámmal meg kell szorozni a vizsgált len osztályozása során kapott sebzett, illetve törött lenszálaknak az összes mintaszálhoz viszonyított arányszámát és az így kapott szorzat képezi a len minőségi kárszázaléka meghatározásának az alapját, mely az értékcsökkenési kártérítés alapját képezi.

ZÖLDBORSÓ ÉS ZÖLDBAB

A biztosítási szabályzat értelmében a zöldborsóban és a zöldbabban keletkező, minőségi értékcsökkenésben megnyilvánuló károk is térítésre kerülnek. A minősítés a következők szerint történik.

- a) Zöldborsó esetében
- épnek kell tekinteni azokat a borsóhévelyeket, melyekben a borsószemek a jégveréstől nem károsodtak,
 - sérültnek minősíthetők a borsóhévelyek abban az esetben, ha bennük a borsószemek károsodtak. A

T Á B L Á Z A T

a sebzett és törött lenszálak kárszázalékának meghatározásához

A len hossza		A sebzési, törési magasság cm-ben								
cm	átlag cm	10	20	30	40	50	60	70	80	90
35-44	40	kóc								
45-54	50	15	kóc							
55-64	60	36	49	kóc						
65-74	70	5	20	25	kóc					
75-84	80	5	10	25	35	kóc				
85-94	90	5	10	15	28	32	kóc			
95-104	100	10	20	39	55	76	84	kóc		
105-114	110	9	18	27	44	59	79	85	kóc	
115-124	120	8	17	25	33	49	62	80	87	kóc

sérülés mértéke, az értékcsökkenési százalék változó lehet attól függően, hogy a borsóhüvelyeken belül milyen az ép és a romlott, sérült szemek aránya,
- elpusztultnak tekinthetők mindazok a borsóhüvelyek, melyekben a jégverés következtében valamennyi borsószem tönkrement.

Értékcsökkenés: 100 %

b) Zöldbab esetében

- épnek kell tekinteni a jégveréstől mentes zöldbab-hüvelyeket,

- II. osztályúnak minősíthetők azok a zöldbabhüvelyek, melyeken sebzés nélküli felületi jégütések láthatók,

Értékcsökkenés: 10 %

- III. osztályúnak minősíthetők azok a zöldbabhüvelyek, melyeken a kisebb sebzések beparásodtak,

Értékcsökkenés: 40 %

- alárendeltnek kell tekinteni a zöldbabhüvelyeket abban az esetben, ha felületükön roncsolt, nyílt sebzések láthatók,

Értékcsökkenés: 75 %

- elenyészett az a zöldbabhüvely, mely törött, valamint elpusztult.

Értékcsökkenés: 100 %

NEMESFŰZ

A károsodás mértékének megállapítása a vesszők sérülése alapján történik. A mintatövekről levágott vesszőket a következőkben megállapított sérülési fok alapján osztályozzuk.

a) Épnek minősül kárrendezés szempontjából az a vessző, amelyiken jégverés nyoma nem látható

0 %

b) II. osztályúnak minősülnek azok a jégveréstől sérült vesszők, amelyeken fm-enként legfeljebb 2-3 db jégütés található
Figyelembe vehető értékcsökkenési százalék

20 %

Az értékcsökkenési százalék nagyságát attól függően határozzuk meg, hogy az ütések a vesszőn hogyan helyeződnek el és a vessző farészében elszíneződést, szöveti elváltozást vagy nyílt sebzést okoztak-e.

c) Felfonható rózse fokozatba soroljuk azokat a vesszőket, amelyeken fm-enként 3 db jégütésnél több fordul elő, de azok az elszennvedett sérülések ellenére is rendelkeznek a hántolatlan állapotban történő felfonáshoz szükséges hajlíthatóság mértékével. Figyelembe vehető értékcsökkenési százalék

40 %

d) Rózsefokozatba soroljuk a sérülés miatt már felfonásra is alkalmatlanná vált vesszőket. Figyelembe vehető értékcsökkenési százalék

75 %

e) Elenyészettnek minősülnek a mennyiségi kár mellett mindazon sérülési fokozatok, amelyek a vessző felhasználását még rózsealapon sem teszik lehetővé. Figyelembe vehető értékcsökkenési százalék

100 %

DOHÁNY

A károsodás mértékének megállapítása a dohánylevelek sérülése alapján történik. A mintatövekről letört leveleket az alább megadott lemezhiány határok alapján osztályozzuk. Az értékcsökkenés meghatározására az osztályonként megadott %-okat kell alkalmazni.

		Érték- csökkenés
Ép a levél	20 % lemezhiányig	0 %
II. o. a levél	21-40 % lemezhiány között	30 %
III. o. a levél	41-60 % lemezhiány között	50 %
IV. o. a levél	61-90 % lemezhiány között	70 %
Elenyészett a levél	91 % lemezhiány felett	100 %